

КРИЗОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ: КЛАСИФІКАЦІЇ, ПОНЯТТЯ, СИТУАТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Запорізька державна інженерна академія, кафедра МОУП

В сучасній науковій літературі кризу трактують як різноманітні феномени в життєвому циклі підприємства, починаючи від звичайних збоїв у функціонуванні підприємства, виникнення конфліктних ситуацій аж до ліквідації підприємства. Більшість економічних теорій акцентують увагу на руйнівній функції кризи, вони пропонують сприймати кризу як ситуацію, яка є гострою загрозою для існування підприємства. Таким чином, кризова ситуація вимагає швидкого подолання, локалізації наслідків методами антикризового управління, аби зберегти перш за все матеріальну основу для продовження господарсько-економічної діяльності при дефіциті оборотних коштів. Спираючись на глобальне значення прояву кризових явищ на підприємстві, необхідно зазначити що саме тому поняття "кризи" було об'єктом наукового дослідження. Враховуючи інтереси підприємства як суб'єкта мікроекономічної системи і держави в цілому, запропоновано розглядати кризовий стан підприємства як об'єкт управління. Для досягнення позитивних результатів підприємство має бути готовим до подолання кризових ситуацій, а види та параметри кризи, а також тенденції її розгортання – чітко визначеними. Кризові явища надзвичайно багатогранні, що обумовлює доцільність їх класифікації за такими ознаками: проблематика (сутність протиріч), масштаб кризи, причини (джерела генерування), характер та наслідки кризи, ступінь тяжкості, період проходження, зовнішній прояв, закономірність виникнення, стан течії, наявність зацікавленості у виникненні, взаємопов'язаність виникнення. Термін "криза" походить від грецького слова "crisis", яке означає "вирок з якого-небудь питання або рішення в сумнівній ситуації", "вихід, рішення конфлікту". Поняття "криза" – має багато змістових відтінків інтерпретацій та сутнісних характеристик. У сучасному розумінні криза на рівні підприємства – форма порушення параметрів життєздатності підприємства, яка проявляє себе протягом певного періоду, характеризується закономірністю та циклічністю виникнення на різних етапах життєвого циклу підприємства, обумовлюється накопиченням протиріч у межах господарської системи та в перебігу її взаємодії з зовнішнім оточенням, має певні наслідки (частіше – негативні) для можливостей його функціонування та розвитку. Криза являє собою ситуативну характеристику функціонування будь-якого суб'єкта, що є наслідком невизначеності в його зовнішньому та внутрішньому середовищі. Каталізатором кризових процесів є коливання і негативні явища, що відбуваються в соціально-економічному житті суспільства. Так, помилки, які були допущені в 90-х роках ХХ ст. в Україні при трансформації колишніх державних підприємств, а саме незмінність методів управління, відсутність навичок проведення оперативної діагностики для підприємств, недооцінка ринкових умов господарювання, викликали економічний шок, навіть, в успішних підприємств [1, с.107]. Отже, висока ймовірність виникнення та розвитку кризи в процесі здійснення підприємницької діяльності будь-яким підприємством спричиняє необхідність застосування спеціального виду управління, а саме антикризового управління.

Література:

1. Ковальов А. І. Кризовий стан як об'єкт антикризового управління підприємством / А. І. Ковальов, С. В. Карташов // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред.: М. І. Зверькова (голов. ред.) та ін.. – Одеса: Одеський національний економічний університет, 2015. – Вип. 3. – № 58. – С. 103–112.

